

Verohallinnon valvontahavaintoja ja ajankohtaisia asioita

19.3.2025 Ylitarkastajat Tommi Lehtinen ja Anne Andstén, Asiakkuusyksikkö,
Harmaan talouden torjunta, Verohallinto

Mitä on harmaan talouden torjunta Verohallinnossa?

Monella tasolla tapahtuvaa strategista, taktista ja operatiivista toimintaa

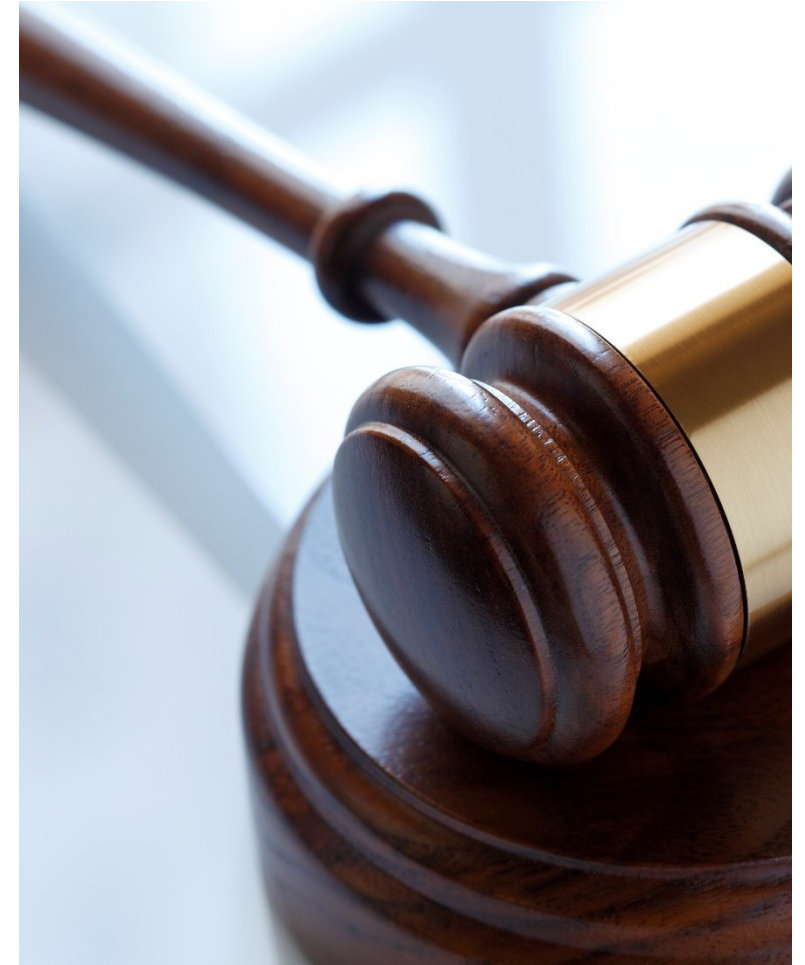
- Tavoitteena on turvata kilpailuneutraliteetti puuttumalla petolliseen toimintaan → ennalta estetään, torjutaan ja tutkitaan harmaata taloutta

Erikoistunutta toimintaa läpi ketjun →

- Näin täytyy olla, sillä osaamisvaateet kasvavat jatkuvasti eikä pelkkä verotuksen osaaminen riitä verorikosten monimutkaistuessa ja nivoutuessa muihin rikoksiin (multi-criminality), rajat ylittäen.
- Vero on keskeisimpiä vaikuttajia kansallisessa harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunnassa, kyvykkyys havaita erilaisia väärinkäytöksiä myös oman valvontakentän ulkopuolelta.

Harmaa talous on...

- Organisaation tai henkilön sellaista taloudellista toimintaa, josta aiheutuvia lakisääteisiä velvoitteita laiminlyödään
 - verojen,
 - lakisääteisten eläke-, tapaturma- ja työttömyysvakuutusmaksujen,
 - tullin perimien maksujensuorittamisen välttämiseksi tai perusteettoman palautuksen saamiseksi
- **Ei ole olemassa yksittäistä keinoa harmaan talouden torjumiseksi** → tarvitaan useiden keinojen yhteisvaikutusta ja eri tahojen yhteistyötä (viranomaiset, yritykset, julkiset toimijat)

Ammattimainen rikollisuus mukana talousrikoksissa

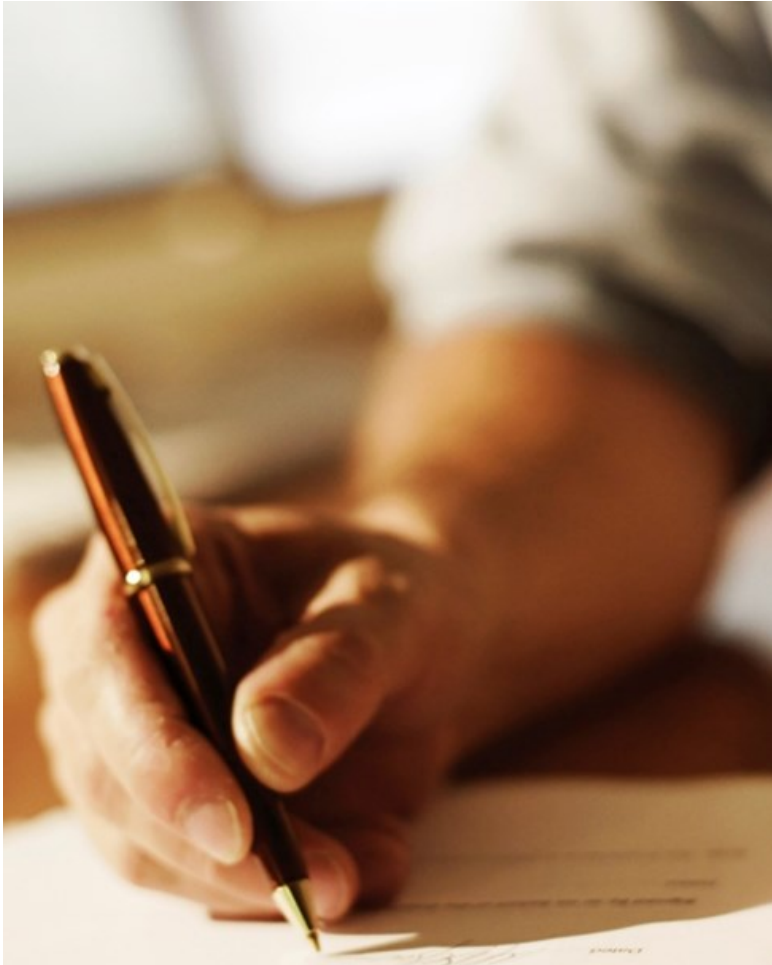
- **Miksi?** Tuottavaa, pienemmät rangaistukset ja riskit kuin esim. huumekaupassa
 - Tuore HTSY:n selvitys [Järjestäytynyt rikollisuus suomalaisessa yrityskentässä 12/2024](#) (tästä tänään oma esitys tulossa)
 - rakennusala, mutta myös mm. siivous- ja turvallisuuspalvelut ns. kriittisten palveluiden osalta (pääsy tiloihin)
 - erilainen riski, keinovalikoimassa myös uhkailu, kiristys, lahjonta...
- Paitsi ns. "liivijengit", myös ammattimainen rikollisuus (ns. pukumiehet)
 - käyttävät ammattimaisten avustajien palveluita mm. tilitoimistot, verokonsultit, lakimiehet, erilaisten rahoitus- ja yrityspalveluiden tarjoajat; myös saattohoitajat ja valmisyhtiötehtaat
 - opastavat erilaisiin veron välttämisyjärjestelyihin, myyvät bulvaanipalveluita, offshore-yhtiöt
 - tuore webinaari aiheesta: [Ammattilaiset talousrikollisuuden mahdollistajana](#) (Verohallinnon kanava - youtube)

Harmaan talouden ajankohtaisia ilmiöitä 1/2

- Kansainvälisyys melkein aina jollain tapaa mukana
- Järjestäytynyt ja ammattimainen rikollisuus
- ID-väärinkäytökset (henkilöt ja yritykset) - moninkertaiset vaikutukset yhteiskunnassa
- Rahaliikenteen kuviot → Neopankit, erilaiset maksualustat ja sovellukset, virtuaalivaluutat
- Laskutuspalveluyhtiöt, kevytyrittäjäyys, digitaalinen talous
- Pakko- ja valeyrittäjäyys, alusta- ja jakamistalous yms.

Harmaan talouden ajankohtaisia ilmiöitä 2/2

- Etuuksien, avustusten ja tukien väärinkäytökset
- Liiketoiminnan sirpaloituminen, yksittäiset jutut pienempiä
- Tekoäly => vääränsisältöinen data, kirjanpidot, dokumentit
- Tulot kokonaan ilmoittamatta tai kirjanpidosta puuttuu osa myynneistä
- Ammattimaiset mahdollistajat/avustajat
- Pakotevalvonnan myötä viranomaisyhteistyö lisääntynyt

Valvontakäynnit rakennustyömaille 1/2

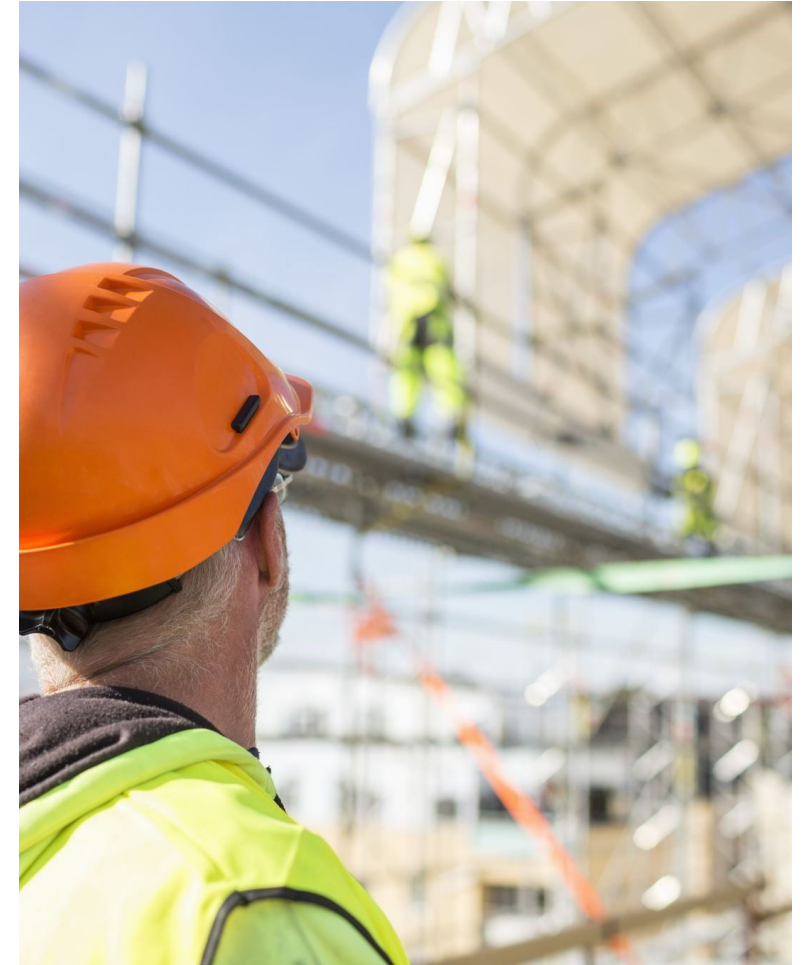
- **Ulkomaisten työvoiman aste pysynyt suunnilleen samana**
 - Verohallinnon tilastojen mukaan Suomen rakennustyömaille n. 20% ulkomaalaisaste (2024), korkeampi pääkaupunkiseudulla
- **Suhdannevaikutukset näkyneet rakentamisessa selvästi (volyymit laskeneet selvästi)**
- **Rakennusala on edelleen ns. riskinen sektori siitä huolimatta, että alalle on käytössä paljon lainsäädäntöä mm. harmaan talouden torjunnan näkökulmasta**
 - edelleen rakennusosalalla on tyypillistä ketjuttaa ja ulkoistaa töitä
→ työmaille voi olla kymmenien eri yritysten työntekijöitä / yrittäjiä
 - pimeän palkan lisäksi pienet veronalaiset tulot, verovapaat kustannusten korvaukset, työsuhteen laatu...

Valvontakäynnit rakennustyömaille 2/2

- **Vuonna 2024 Verohallinto teki rakennustyömailta koskevia valvontakäyntejä 183kpl**
 - edelleen havaitaan paljon virheitä mm. työnantajätiedossa (piiloketjutus) sekä myös puuttuvia työntekijöitä (yli 6.000)
 - eli virheitä / puutteita ns. rakentamisilmoituksilla Verohallinnolle raportoitavissa tiedoissa
 - rakentamisilmoitusten raportointi oli kokonaan laiminlyöty valvottavalta ajalta 70 kpl eli 38% osalta

- **Vuonna 2024 valvontakäynneistä 72kpl tehtiin ns. yhteisvalvontana esim. Työsuojelun ja/tai ETK:n kanssa**
 - vakiintunut yhteistyö, tietoisuus ilmiöistä, yhteistyön kehitys

Ajankohtaista asiaa veronumerosta ja henkilötunnuksesta

- **Verohallinnon toimipisteet, joista voi saada henkilötunnuksen:**
 - Helsinki, Kuopio, Maarianhamina, Oulu, Rovaniemi, Seinäjoki, Tampere ja Turku
- **Henkilötunnus vaatii henkilökohtaisen käynnin**
- **Paras tapa järjestää asiointi on varata aika toimipisteeseen soittamalla palvelunumeroon 029 497 010 (ulkomailta +358 29 497 010)**
- **Lisää tietoa vero.fi:**
 - Suomeen töihin tulevalle suomalainen henkilötunnus
 - Rakennustyömaalle tai telakalle Suomeen
 - Suurtyömaa alkaa – mitä työntekijän ja yrityksen on hyvä ottaa huomioon?
- **Rekisteröitymään tulevalla pitää olla mukana**
 - rekisteröinti-ilmoitus (lomake 6150, lomake allekirjoitetaan vasta verotoimistossa virkailijan läsnä ollessa)
 - hakemus täytettynä (lomake 5057, jos Suomessa oleskelu enintään 6 kk TAI lomake 5042, jos Suomessa oleskelu yli 6kk)
 - voimassa oleva passi tai virallinen henkilötodistus
 - työsopimus, jos palkkatyössä
 - jos työsopimuksesta tai toimeksiantosopimuksesta ei käy ilmi Suomessa tehtävä työ, on lisäksi annettava työnantajan/toimeksiantajan/suomalaisen työn tilaajan laatima kirjallinen selvitys, josta selviää vähintään seuraavat asiat:
 - henkilön nimi ja syntymäaika, työnantajan tai toimeksiantajan nimi
 - tiedot siitä, mitä työtä teet Suomessa
 - työsuhteen kesto ja työskentelyaika Suomessa
 - työtekopaikka (esimerkiksi työmaa, urakan kohde ja osoite)
 - työn tilaaja Suomessa eli se taho, jolle työtä tehdään
 - toimeksiantosopimus, jos toimii itsenäisenä ammatinharjoittajana
 - **3. maiden kansalaisilta voimassa oleva oleskelulupa tai viisumi silloin, kun sellainen vaaditaan** (oleskelun keston ja kansalaisuuden mukaan)

Rekisteröintimenettelyjä kehitetään viranomaisyhteistyössä

- Harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunnan toimenpideohjelma 2024–2027: mukana hanke ***"Ulkomaalaisten henkilöiden rekisteröintimenettelyjen yhtenäistäminen ja kehittäminen sekä rekisteritietojen oikeellisuuden varmistaminen ja valvonnan tehostaminen"***
 - Hankkeessa on tarkoitus kehittää ja yhtenäistää ulkomaalaisten henkilöiden rekisteröintimenettelyjä sekä tehostaa identiteettien väärinkäyttöä koskevan moniviranomaisvalvontakentän toimintaedellytyksiä
 - Lisäksi halutaan parantaa viranomaisten välistä tietojenvaihtoa kehittämällä lainsäädäntöä ja järjestelmiä sekä menettelyitä tietojenvaihdon mahdollistamiseksi
 - Hankkeen toteuttamisesta vastaavat Verohallinto, Maahanmuuttovirasto, Poliisihallitus, sisäministeriö, Digi- ja väestötietovirasto, valtiovarainministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö sekä oikeusministeriö

Korona-ajan poikkeusmenettely ei enää ole käytössä

- Verohallinnolla oli korona-aikana käytössä poikkeusmenettely, jossa virallisen henkilötunnuksen sijaan henkilöille myönnettiin veronumero ns. Verohallinnon keino­tunnuksen avulla
- Nykyisin keino­tunnusmenettely on rajattu vain niihin tilanteisiin, jossa henkilötunnuksen myöntäminen ei ole mahdollista
- Menettelyä ei siis ole mahdollista käyttää esim. välttääkseen henkilökohtaisen käynnin ja haluamalla sujuvamman asioinnin

